

Sygn. akt III U 27/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Jolanta Pardo

Protokolant : st. sekr. sąd. Małgorzata Olszewska

po rozpoznaniu 30 maja 2019 r. w Ł. na rozprawie

sprawy A. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy

na skutek odwołania A. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z 27 listopada 2018 r. Nr (...) -RKS-1908

1. **oddala odwołanie;**

2. **zasądza od A. M. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 27/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 27.11.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. określił wysokość zadłużenia A. M. (1) z tytułu składek w łącznej kwocie 1.109,89 zł. w tym na ubezpieczenia społeczne- za listopad 2017 r. – 749,94 zł. plus odsetki – 58 zł., na ubezpieczenie zdrowotne- za listopad 2017 r. 297,28 zł. i odsetki 23 zł. i na Fundusz Pracy za listopad 2017 r. 62,67 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że postępowanie wyjaśniające przeprowadzone w sprawie wykazało, że za listopad 2017 r. ubezpieczona nie opłaciła składek. Mimo tego, że zgodnie z art. 46 ust 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek ma obowiązek obliczać i opłacać składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Przepis ten stosuje się również do składek na ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i inne – art 32 ustawy.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiodła A. M. (1) wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie, że wnioskodawczyni nie jest dłużnikiem ZUS-u z tytułu składek określonych decyzją. Zarzuciła, że decyzja została wydana bez prawomocnego stwierdzenia, że podlega ubezpieczeniom społecznym na terenie Polski w spornym okresie. Podnosiła, że do dnia dzisiejszego nie została prawomocnie wyłączona z ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie Słowacji. Do czasu prawomocnego wyłączenia z ubezpieczeń społecznych na terenie Słowacji brak jest

podstaw do merytorycznego rozstrzygnięcia o podleganiu ubezpieczeniom społecznym w Polsce i ustalania ewentualnego zadłużenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, że zaskarżona decyzja jest konsekwencją prawomocnej decyzji z 20.06.2016 r. nr (...) o podleganiu przez odwołującą się ubezpieczeniom społecznym jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Odwołanie należało uznać za niezasadne.

A. M. (1) prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą – (...). Od 01.08.2011 r. została zatrudniona przez Z. P. prowadzącego B. w K. (Słowacja) na stanowisku doradcy ds. reklamy i marketingu. Praca miała być wykonywana na terenie Republiki Słowackiej w wymiarze 4 godzin w miesiącu. Wynagrodzenie ustalono na 21,65 Euro. Pismem z 14.11.2011 r. S. P. poinformowała ZUS, że wystawi A. M. (1) przejściowe dokumenty PD A1 jeżeli zostanie złożony stosowny wniosek. Wskazując na podobieństwo sytuacji tej osoby do innych pracowników B., instytucja słowacka wskazała, że stwierdzi tymczasowe ubezpieczenie A. M. od 01.08.2011 r. do 31.07.2012 r. na czas przeprowadzania przez Inspektorat pracy kontroli realnego wykonywania pracy przez pracowników m.in. Z. P..

W konsekwencji, na zasadzie art. 16 ust 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [WE] nr (...) dotyczącego wykonywania rozporządzenia [WE] nr (...) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, ustalono wobec A. M. (1) jako tymczasowe ustawodawstwo słowackie w zakresie ubezpieczeń społecznych informując ubezpieczoną, że może ono być unieważnione w razie zmiany aktywności zawodowej, zastrzeżeń instytucji miejsca wykonywania pracy lub ujawnienia okoliczności mających znaczenie dla ustalenia ustawodawstwa właściwego.

Decyzją z 09.07.2012 r. organ rentowy ustalił, że od 01.08.2011 r. w zakresie zabezpieczenia społecznego wobec A. M. ma zastosowanie ustawodawstwo słowackie. Wystawiono formularz A1, w którym słowacka instytucja właściwa do spraw zabezpieczenia społecznego potwierdziła podleganie ustawodawstwu słowackiemu od 01.08.2011 r. do 31.07.2013 r.

W piśmie z 15.05.2014 r. ZUS zwrócił się do S. P. o udzielenie informacji dotyczącej kontroli 38 słowackich pracodawców działających jako tzw. firmy skrzynkowe i odpowiedzi indywidualnych na pisma kierowane w sprawach tych osób.

Pismem z 14.05.2014 r. S. P. wydała opinię w zakresie wniosku A. M. (1) o wydanie formularza A1 zgodnie z art. 13[3] Rozporządzenia [WE] nr (...). Wskazała, że 22.08.2013 r. wydała decyzję nr (...) KEM w której orzekła, że od 31.07.2013 r. przestało obowiązywać ubezpieczenie społeczne tego pracownika. Centrala (...) jako organ drugiej instancji potwierdziła powyższą decyzję wydając decyzję (...) –BA z 23.01.2014 r. Z tego powodu wniosek o wydanie formularza A1 od 01.08.2013 r. został odrzucony.

W konsekwencji, decyzją z 22.08.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, że z tytułu prowadzenia działalności na własny rachunek od 01.08.2013r. właściwym ustawodawstwem w zakresie ubezpieczeń społecznych jest dla A. M. (1) ustawodawstwo polskie. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z 05.03.2015 r. sygn. akt III U 560/14. Z uzasadnienia wynika, że słowacka instytucja ubezpieczeniowa decyzją z 22.08.2013 r. stwierdziła, że 31.07.2013 r. ubezpieczenie społeczne A. M. przestało obowiązywać. Odrzucono wniosek o wydanie formularza A1 od 01.08.2013 r. Apelacja od wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 22.12.2015 r. sygn. akt III AUa 664/15. W kwietniu 2016 r. A. M. (1) ponownie wystąpiła do ZUSu o ustalenie właściwego ustawodawstwa informując, że tym razem zatrudniona jest w słowackiej firmie (...) s.r.o. od 01.02.2016 r. Na tymczasowe ustalenie ustawodawstwa słowackiego od 01.02.2016 r. przez ZUS nie zgodziła się S. P. twierdząc, że praca A. M. (1) na terenie Słowacji ma charakter marginalny.

Do maja 2018 r. instytucje polska i slowacka nie osiągnęły porozumienia. ZUS w procedurze dialogu twierdził, że wnioskodawczyni podlega ustawodawstwu slowackiemu a S. P. sprzeciwiała się temu (akta (...) Oddział w R.).

W międzyczasie decyzją (...) z 20.06.2016 r. (...) Oddział w B. stwierdził, że od sierpnia 2013 r. A. M. (1) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na własny rachunek w Polsce. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem z 07.09.2016 r. w sprawie Sądu Okręgowego w Łomży sygn. akt III U 283/16.

Od 01.12.2017 r. A. M. (1) podlega ustawodawstwu niemieckiemu z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie Niemiec u pracodawcy niemieckiego.

Stan faktyczny ustalono na podstawie akt ZUS, akt sprawy tut Sądu III U 283/16 i III U 560/14.

Nie ulega wątpliwości, że do dnia dzisiejszego instytucje właściwe w sprawie ustalania ustawodawstwa tj. ZUS i S. P. nie doszły do porozumienia w sprawie ustawodawstwa właściwego wobec A. M. (1) od 01.02.2016 r. do 30.11.2017 r. Jak wynika z informacji (...) Oddział w R. z 08.03.2019 r. (k. 22 akt) pierwsza faza dialogu nie doprowadziła do porozumienia. Aktualnie rozpoczęła się druga faza dialogu.

W takiej sytuacji pełne zastosowanie ma art. 6 ust. 1 pkt b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [WE] nr (...) dotyczącego wykonywania rozporządzenia [WE] nr (...) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zgodnie z którym o ile rozporządzenie wykonawcze nie stanowi inaczej, w przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami dwóch lub więcej państw członkowskich w odniesieniu do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, ***zainteresowany tymczasowo podlega ustawodawstwu jednego z tych państw członkowskich, przy czym ustawodawstwo to jest określone w następującej kolejności:***

b) ustawodawstwo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, jeżeli zainteresowany wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w dwóch lub więcej państwach członkowskich i wykonuje część swej pracy lub prac w państwie członkowskim miejsca zamieszkania lub w przypadku, gdy osoba zainteresowana nie wykonuje pracy najemnej ani pracy na własny rachunek;

Dalsze ustępy art. 6 stanowią:

3. W przypadku gdy zainteresowane instytucje lub władze nie osiągną porozumienia, sprawa może zostać przedstawiona Komisji Administracyjnej przez właściwe władze, nie wcześniej jednak niż w terminie miesiąca od dnia pojawienia się rozbieżności opinii, o której mowa w ust. 1 lub 2. Komisja Administracyjna stara się pogodzić rozbieżne opinie w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym przedstawiono jej sprawę.

4. W przypadku gdy zostanie ustalone, że mające zastosowanie ustawodawstwo nie jest ustawodawstwem państwa członkowskiego, do którego zainteresowany został tymczasowo przypisany, lub że instytucja, która tymczasowo przyznała świadczenia, nie jest instytucją właściwą, uważa się, że instytucja, którą uznano za właściwą, jest instytucją właściwą z mocą wsteczną, tak jak gdyby rozbieżność opinii nie miała miejsca, najpóźniej od dnia tymczasowego przypisania lub od pierwszego tymczasowego przyznania danych świadczeń.

5. W razie konieczności instytucja uznana za właściwą oraz instytucja, która tymczasowo wypłacała świadczenia pieniężne lub tymczasowo otrzymywała składki, ustalają w stosownych przypadkach, zgodnie z przepisami tytułu IV rozdział III rozporządzenia wykonawczego, sytuację finansową zainteresowanego w odniesieniu do składek i świadczeń pieniężnych wypłacanych tymczasowo.

W przypadku A. M. (1) nadal ma zastosowanie ustawodawstwo polskie do czasu dojścia do porozumienia przez właściwe instytucje i nadal podlega ona ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Decyzja ZUS-u z 20.06.2016 r. jest prawomocna i nadal aktualna. Nie ma żadnej konieczności ponownego wydawania decyzji w tym przedmiocie, a wszelkie zmiany w zakresie ubezpieczenia A. M. mogą być dokonane wyłącznie na

skutek porozumienia. Tym bardziej, że do czasu dojścia do porozumienia między właściwymi instytucjami polskimi i słowackimi ustawodawstwo polskie za okres od 01.02.2016 r. ma charakter tymczasowy i nie może być wydana ostateczna decyzja w tym zakresie- art. 16 ust 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [WE] nr (...) dotyczącego wykonywania rozporządzenia [WE] nr (...) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Polski organ rentowy ale i sąd nie ma żadnej kompetencji do samodzielnej oceny stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia w innym państwie członkowskim – wyrok SN z 09.01.2019 r. UK 461/17. Stąd konieczność opłacania składek za listopad 2017 r., których wysokość nie była kwestionowana. Podstawą prawną jest tu art. 46 ust 1 i art. 32 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. tj z 2017 r. poz. 1778). W razie zmiany stanowiska słowackiej instytucji ubezpieczeniowej składki te podlegają rozliczeniu w trybie art. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [WE] nr (...) dotyczącego wykonywania rozporządzenia [WE] nr (...) w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Odwołująca się na poparcie twierdzeń z odwołania przedłożyła kserokopię wyroku Najwyższego Sądu Słowackiej Republiki z 07.03.2019 r. (k. 38-48). Dokument ten nie poddaje się żadnej kontroli. Nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 KPC. Nie jest też dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 KPC jako, że nie został uwierzytelniony przez pełnomocnika strony ale też nie jest podpisany przez stronę. Jeżeli strona opiera swe roszczenie na istnieniu dokumentu urzędowego powinna wykazać jego istnienie poprzez przedstawienie dokumentu lub poświadczonego odpisu uzyskanego w trybie art. 250 § 1 KPC – patrz też wyrok SN z 31.01.2007 r. II CSK 379/06. Zauważyć należy, że powoływany przez odwołującą się wyrok jej nie dotyczy. Wymienione w nim są nazwiska S.T. R., S.M. G. i M.A. K.. Rację ma też odwołująca się, że jedynymi organami uprawnionymi do ustalania ustawodawstwa polskiego są instytucje polskie. Instytucje słowackie mogą co najwyżej w drodze procedury dialogu ustanowić tymczasowe ustawodawstwo polskie, które staje się ostateczne dopiero po braku sprzeciwu strony polskiej. W niniejszej sprawie istnieje natomiast spór, gdyż ZUS uważa, że odwołująca się podlega ustawodawstwu słowackiemu na co nie chce się zgodzić instytucja słowacka. W takiej sytuacji do czasu rozstrzygnięcia tej kwestii w drodze negocjacji między stronami słowacką i polską bądź w drodze postępowania przed Komisją Administracyjną do odwołującej się ma zastosowanie ustawodawstwo miejsca zamieszkania.

W sytuacji odwołującej się zatem nie zmieniło się, nadal aktualna jest prawomocna decyzja ZUS-u z 20.06.2016 r., od której odwołanie zostało oddalone. W odwołaniu tym A. M. podnosiła, że kwestia właściwego ustawodawstwa wobec niej nie jest przesądzona. Stanowisko to nie zostało, przez Sąd podzielone i sprawa jest rozstrzygnięta prawomocnie (III U 283/16).

Końcowo, jeszcze raz Sąd podkreśla, że wszelkie zmiany w sytuacji ubezpieczeniowej odwołującej się mogą nastąpić dopiero po porozumieniu się instytucji ubezpieczeniowych słowackiej i polskiej ewentualnie rozstrzygnięcia sporu przez Komisję Administracyjną. W konsekwencji prowadzenie przez odwołującą się pozarolniczej działalności na terenie Polski skutkuje podleganiem z mocy prawa ubezpieczeniu powszechnemu na podstawie art. 6 ust 1 pkt 5 , art. 12 ust 1 w zw. z art. 13 pkt 4 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Za tym idzie obowiązek opłacania składek. Dlatego zaskarżona decyzja ZUS, jest poprawna i oparta na obowiązującym stanie prawnym.

W tym stanie rzeczy na zasadzie **art. 477¹⁴ §1 k.p.c.** Sąd Okręgowy odwołanie oddalił.

O kosztach rozstrzygnięto na zasadzie art. 98 KPC. Odwołująca się przegrała proces i winna zwrócić organowi rentowemu koszty zastępstwa procesowego w wysokości 270 zł. obliczone na podstawie § 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265) od wartości przedmiotu sporu wynoszącej 1.109,89 zł.